

Đại số:

Bài 1:

1) Thay $x = \frac{1}{4}$ (TMĐK $x > 0$ và $x \neq 4$) vào A, ta được $A = \frac{2 + \sqrt{\frac{1}{4}}}{\sqrt{\frac{1}{4}}} = 5$

2) $B = \frac{x}{x-4} - \frac{1}{2-\sqrt{x}} + \frac{1}{\sqrt{x}+2}$

$\Leftrightarrow B = \frac{x + (\sqrt{x}+2) + (\sqrt{x}-2)}{(\sqrt{x}-2)(\sqrt{x}+2)}$

$\Leftrightarrow B = \frac{\sqrt{x}}{\sqrt{x}-2}$

3) $P = \frac{x-4}{x}$.

$Px \leq \frac{3}{2}(\sqrt{x}-1) \Leftrightarrow 2x - 3\sqrt{x} - 5 \leq 0 \Rightarrow 0 < x \leq \frac{25}{4}$.

Kết hợp điều kiện thu được $x \in \{1; 2; 3; 5; 6\}$.

Bài 2:

1) Khi $x = 9$ thì $A = \frac{\sqrt{9}+3}{\sqrt{9}-4} = -6$

2) $B = \frac{\sqrt{x}+3}{\sqrt{x}+4} + \frac{5\sqrt{x}+12}{x-16} = \frac{(\sqrt{x}+3)(\sqrt{x}-4) + 5\sqrt{x}+12}{(\sqrt{x}+4)(\sqrt{x}-4)} = \frac{x - \sqrt{x} - 12 + 5\sqrt{x} + 12}{(\sqrt{x}+4)(\sqrt{x}-4)}$
 $= \frac{\sqrt{x}}{\sqrt{x}-4}$

3) $\frac{A}{B} = m + 1 \Leftrightarrow \sqrt{x} = \frac{3}{m}$

Phương trình $\frac{A}{B} = m + 1$ có nghiệm $\Leftrightarrow \frac{3}{m} > 0$ và $\frac{3}{m} \neq 4$

Vậy $m > 0$ và $m \neq \frac{3}{4}$

Bài 3: Giải các hệ phương trình :

- a) Đáp số (0,5; -2,5).
- b) Đáp số (4; -2).
- c) Đáp số (4; 3)

Bài 4: Giải các hệ phương trình bằng phương pháp đặt ẩn phụ:

$$a) \begin{cases} \frac{1}{x-3} - \frac{4}{y+1} = -\frac{1}{2} \\ \frac{3}{x-3} + \frac{1}{y+1} = \frac{7}{4} \end{cases} (I)$$

$$\text{ĐK: } x \neq 3, y \neq -1. \text{Đặt } \begin{cases} a = \frac{1}{x-3} \\ b = \frac{1}{y+1} \end{cases}.$$

$$\text{Khi đó hệ phương trình (I) có dạng: } \begin{cases} a - 4b = -\frac{1}{2} \\ 3a + b = \frac{7}{4} \end{cases} (II)$$

$$\text{Giải hệ phương trình (II) ta được } \begin{cases} a = \frac{1}{2} \\ b = \frac{1}{4} \end{cases}$$

Thay vào chỗ đặt giải tiếp ta được nghiệm (5; 3).

b) Đáp số: (3; 2).

c) Đáp số: (-1; 4).

d) Đáp số: (-2; -1).

Bài 5:

$m \neq 0$ *Để hệ phương trình có nghiệm duy nhất

$$\frac{a}{a'} \neq \frac{b}{b'} \Leftrightarrow \frac{m}{3} \neq \frac{-1}{m} \Leftrightarrow m^2 \neq -3 \text{ (luôn đúng } \forall m \neq 0)$$

Vậy hệ luôn có nghiệm duy nhất với $m \neq 0$

Từ phương trình (1) ta có:

$$y = mx - 2$$

Khi đó hệ có dạng:

$$\begin{cases} y = mx - 2 \\ 3x + m(mx - 2) = 5 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y = mx - 2 \\ (m^2 + 3)x = 2m + 5 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{2m + 5}{m^2 + 3} \\ y = \frac{5m - 6}{m^2 + 3} \end{cases}$$

Theo bài ra:

$$x + y = \frac{3}{m^2 + 3} \Leftrightarrow \frac{2m + 5}{m^2 + 3} + \frac{5m - 6}{m^2 + 3} = \frac{3}{m^2 + 3} \Leftrightarrow 7m = 4 \Leftrightarrow m = \frac{4}{7} (tm)$$

Bài 6: Từ (1) ta có:

$$y = (m + 1)x - (m + 1)$$

Khi đó hệ có dạng:

$$\begin{cases} y = (m + 1)x - (m + 1) \\ x + (m - 1)[(m + 1)x - (m + 1)] = 2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y = (m + 1)x - (m + 1) \\ m^2 x = m^2 + 1 \end{cases}$$

Để hệ phương trình có nghiệm duy nhất $\Leftrightarrow m^2 x = m^2 + 1$ có nghiệm duy nhất $\Leftrightarrow m^2 \neq 0 \Leftrightarrow$

$m \neq 0$

Với m khác 0 hệ phương trình có nghiệm duy nhất:

$$\begin{cases} x = \frac{m^2 + 1}{m^2} \\ y = \frac{m + 1}{m^2} \end{cases}$$

$$\text{Xét } x + y = \frac{m^2 + m + 2}{m^2} = \frac{2}{m^2} + \frac{1}{m} + 1 = \left(\frac{\sqrt{2}}{m} + \frac{1}{2\sqrt{2}} \right)^2 + \frac{7}{8} \geq \frac{7}{8} \text{ với } \forall m \neq 0$$

$$\text{Để } x + y \text{ đạt giá trị nhỏ nhất thì } \left(\frac{\sqrt{2}}{m} + \frac{1}{2\sqrt{2}} \right)^2 = 0 \Leftrightarrow m = -4 (tm)$$

HÌNH HỌC:

Bài 7: Cho tam giác ABC có ba góc nhọn nội tiếp đường tròn (O; R). Các đường cao AD, BE, CF cắt nhau tại H. Các đường thẳng BE và CF lần lượt cắt đường tròn (O; R) tại Q và K.

a) * $\triangle BCF$: $BFC = 90^\circ$ (CF là đường cao)

$\Rightarrow \triangle BCF$ nội tiếp đường tròn đường kính BC

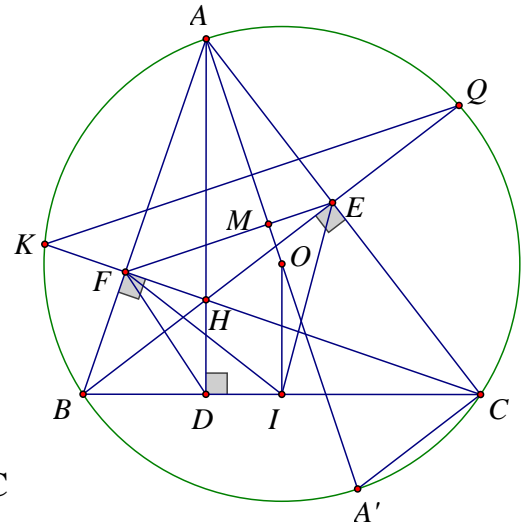
$\Rightarrow B, C, F$ thuộc đường tròn đường kính BC (1)

* $\triangle BEC$ $BEC = 90^\circ$ (BE đường cao)

$\Rightarrow \triangle BEC$ nội tiếp đường tròn đường kính BC

$\Rightarrow B, E, C$ thuộc đường tròn đường kính BC (2)

Từ (1) và (2) $\Rightarrow B, C, E, F$ thuộc đường tròn đường kính BC

b) * Xét đường tròn đi qua bốn điểm B, C, E, F: $EBC = CFE$ (góc nội tiếp cùng chắn cung CE)

* Xét (O): $EBC = CKQ$ (góc nội tiếp cùng chắn QC)

$$\Rightarrow CFE = CKQ (= EBC)$$

Mà hai góc này ở vị trí đồng vị

$$\Rightarrow EF \parallel KQ \text{ (d.h.n.b)}$$

$$BEF = BQK \Rightarrow EF \parallel QK$$

c) Kẻ đường kính AA' cắt EF tại M

$\triangle ABE$ đồng dạng $\triangle ACF$ (g.g)

$\triangle AEF$ đồng dạng $\triangle ABC$ (c.g.c)

$$\Rightarrow \angle ABC = \angle AEF \text{ (hai góc tương ứng)}$$

Xét (O): $\angle AA'C = \angle ABC$ (góc nội tiếp chắn cung AC)

$$\Rightarrow \angle AA'C = \angle AEF$$

$$\Rightarrow \triangle AME \text{ đồng dạng với } \triangle ACA' \text{ (g.g)}$$

$$\Rightarrow \angle ACA' = \angle AME = 90^\circ \Rightarrow OA \perp FE \text{ tại } M$$

Tương tự ta chứng minh được $OB \perp FD, OC \perp DE$

$$\text{Do đó } S_{OAE} + S_{OAF} = \frac{1}{2}OA.(ME + MF) = \frac{1}{2}R.EF .$$

$$\text{Tương tự ta có } S_{OFB} + S_{ODB} = \frac{1}{2}R \cdot FD ; S_{ODC} + S_{OEC} = \frac{1}{2}R \cdot DE .$$

Vậy $S_{ADC} = \frac{1}{2}R(DE + DF + FE) = \frac{1}{2}R$. Chu vi tam giác DEF . Vì R không đổi nên chu vi tam giác DEF lớn nhất khi S_{ABC} lớn nhất. Mà BC cố định nên S_{ABC} lớn nhất khi AD lớn nhất.

Ta có $AD \leq AI, AI \leq AO + OI \Rightarrow AD \leq AO + OI$, dấu “=” xảy ra $\Leftrightarrow I, O, A$ thẳng hàng A là điểm chính giữa cung lớn BC .

Bài 8: Cho tam giác ABC có ba góc nhọn nội tiếp đường tròn $(O;R)$. Các đường cao BE, CF cắt nhau tại H , cắt đường tròn $(O;R)$ lần lượt tại M và N .

a) Chứng minh $AE.AC = AF.AB$

$$\begin{aligned} \Delta ACF &\text{ đồng dạng } \Delta ABE \text{ (g.g)} \\ \Rightarrow \frac{AF}{AE} &= \frac{AC}{AB} \Rightarrow AE.AC = AF.AB \end{aligned}$$

b) Chứng minh MN song song với EF

c) Gọi I là giao điểm AH và BC

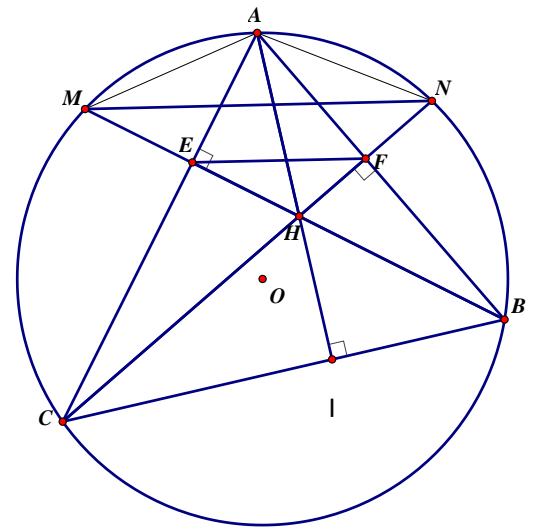
$$\Delta ECB \text{ đồng dạng } \Delta ICA \text{ (g.g)} \Rightarrow \angle EBC = \angle IAC$$

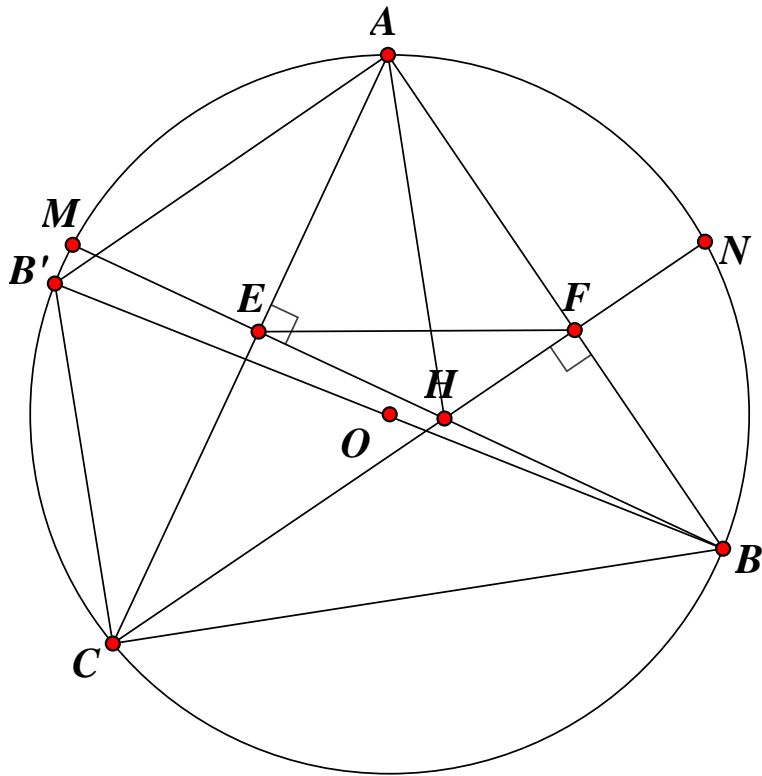
*Xét (O) : $\angle MAC = \angle MBC$ (góc nội tiếp chắn cung MC)

$$\Rightarrow \angle MAC = \angle IAC (= \angle MBC)$$

Tam giác AMH cân tại A (do AE vừa là phân giác vừa là đường cao)

$$\Rightarrow MH = 2EH \Rightarrow EH = \frac{MH}{2} < AH \Rightarrow \frac{MH}{AH} < 2$$

d) Kẻ đường kính BB'

* A, E, H, F cùng thuộc đường tròn đường kính AH

\Rightarrow Đường tròn ngoại tiếp tam giác AEF có đường kính AH .

* Xét (O): $B'CB = 90^\circ; B'AB = 90^\circ$ (góc nội tiếp chắn nửa đường tròn)

* $AH \perp BC; B'C \perp BC \Rightarrow B'C \parallel AH$

Chứng minh tương tự: $B'A \parallel CH$

$\Rightarrow AHCB'$ là hình bình hành $\Rightarrow AH = CB'$

* Tam giác CBB' vuông tại C có $BB' = 2R$, BC không đổi suy ra CB' không đổi suy ra AH không đổi.

\Rightarrow Đường tròn ngoại tiếp tam giác AEF có đường kính không đổi khi A di động

Một số bài tập nâng cao

Bài 1: Đặt $t = \sqrt{x^2 + 1}$, với $t > 0$ ta có

$$t^2 - (x+3)t + 3x = 0$$

$$\Leftrightarrow (t-x)(t-3) = 0$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} t = x \\ t = 3 \end{cases}$$

$$\text{TH1: } \sqrt{x^2+1} = x \Leftrightarrow \begin{cases} x \geq 0 \\ x^2+1 = x^2 \end{cases} \quad (\text{vô nghiệm})$$

$$\text{TH2: } \sqrt{x^2+1} = 3 \Leftrightarrow x^2 = 8 \Leftrightarrow x = \pm 2\sqrt{2} .$$

Vậy pt có 2 nghiệm $x = \pm 2\sqrt{2}$

Bài 2:

$$\text{Ta có: } P = \frac{2014(x+y)}{\sqrt{x(2x+3y)} + \sqrt{y(2y+3x)}} = \frac{2014 \cdot \sqrt{5}(x+y)}{\sqrt{5x(2x+3y)} + \sqrt{5y(2y+3x)}}$$

Với x, y là các số thực dương. Áp dụng bất đẳng thức Côsi chứng minh được

$$\sqrt{5x(2x+3y)} \leq \frac{7x+3y}{2} \quad \text{và} \quad \sqrt{5y(2y+3x)} \leq \frac{7y+3x}{2}$$

$$\Rightarrow \sqrt{5x(2x+3y)} + \sqrt{5y(2y+3x)} \leq 5(x+y). \quad \text{Do đó } P \geq \frac{2014}{\sqrt{5}} = \frac{2014\sqrt{5}}{5} .$$

Từ đó tìm được GTNN của P bằng $\frac{2014\sqrt{5}}{5}$ khi $x = y$

$m \neq 0$ Để hệ phương trình có nghiệm duy nhất

$$\frac{a}{a'} \neq \frac{b}{b'} \Leftrightarrow \frac{m}{3} \neq \frac{-1}{m} \Leftrightarrow m^2 \neq -3 \quad (\text{luôn đúng } \forall m \neq 0)$$